

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Še enkrat, zakaj nemški liberalci kmete lovijo.

Ščuvanje in beganje, zlasti nemških kmetov, še ni prenehalo. Pač pa je čedalje bolj razvidno, da ves sunder druga ni, kakor obupni boj predlanskim pri volitvah srečno potlačene ustavoverske nemško-liberalne stranke, da bi si priborila staro gospodstvo nazaj. Vso borbo vodijo znani nemško-liberalni advokati, notarji, kričači in poslanci. O gruntnem davku govorijo in pišejo vedno menje, če prav jim je le s vprašanjem o gruntnem davku mogoče bilo do kmetov priti. Gruntni davek jim je toraj le prilika kmeta obdelovati za svoje politične nakane. K večjemu še požene kakšen škric med kmete laž: „sedaj bodo Nemci za Slovane plačevali dače“. Veliko več pa govorijo in vrešijo: „nemštvo je v nevarnosti“. Kolikor morejo, psujejo na Slovane: „kaj so neki Slovani za Avstrijo storili? Le Nemci smo Avstrijo osnovali, le Nemci jo vzdržujemo“. Tako se nevednost bega in lovi za nakane, katere je prusak Schönerer kmetom tudi glasno uže naznanjal: „od Nemcev naljudene dežele avstrijske naj stopijo v postavno zvezo z Bismarkovo, prusko Nemčijo“. Človek skoraj ne verjame, da je kaj takšnega pri nas mogoče celo v kmete javno phati pa ne ugrabljen in zaprt biti radi veleizdajstva! Toda predrznost je še večji; kajti naposled pobirajo zlasti liberalne in socialistične posestnike ter jih pošiljajo na Dunaj pred svitlega cesarja radi gruntnega davka pa tudi grozit se preuzvišenemu vladarju. Tako je na primer iz Štajerskega prišlo pred cesarja več takšnih ljudi, med njimi je bil tudi nebodigatreba „črešnjevski Sorschagg“ („Slov. Narod“ piše v 18. številki „kmetje mariborsko-bistriškega okraja predobro vedó, da je bil Sorschagg v tistej okrajnej komisiji, ki je cenila čiste dohodke na primer v vinogradih 40—45 fl. na oral (joho) in sploh vse kulture tako visoko, da, če se davek po teh cenitvah naloži, pridejo vsi kmetje na kant“), in nemški kmet Hofer je se drznil cesarju v lice reči: „po-

magajte nam, da še dalje ostanemo Vaši zvesti državljani“. To je nezaslišana predrznost! Priprost, nepokvarjen kmet si nje ne domisli. Mora se mu od inod vrinoti. Le zapeljan kmet se more cesarju zagroziti, češ, če nam ne storite naše volje, pa ne moremo več biti Vaši zvesti državljani! Kako je moralo to cesarja v dobrotljivo sree zaboleti! Zraven kmeta Hoferja stal je kmet Schirgi iz Stainza, obadva prijatelja kmetskega rogovileža Ahaceljna, ki je v Spielfeldu in na Pesnici tudi slovenske kmete vabil na svoje socialistične zanjke!

S takim orodjem tedaj borijo se uže nemški liberalci! Laž, zapeljevanje, ščuvanje in žuganje z veleizdajstvom, to bi naj strah pred njimi množilo! No, videti je, da se jih ne boji ne ogromna večina kmetov, ne ministerstvo, najmanje pa naša narodno-konservativna večina poslancev v državnem zboru. Ti pustijo liberalcem upijati in kričati, dokler jim sape ne zmanjka. Drugače pa hodijo svojo pot, da rešijo kmeta, pomirijo narode in prerodijo Avstrijo na podlagi vsaksebne pravice. Marsikaj so uže dognali: liberalne ministre do enega so uže vse spodrinoli, kmetskimi posojilnicam davke in pristojbine polajšali, postavo zoper ponarejevanje vina sklenoli [v . . . . . je se glasovit vinski trgovec in kosmat liberalcec in nemčur ove postave toliko ustrašil, da se rajši peča z oderuštvo, to pa tako, da oddaje denarje znanim oderuhom, ki potem ž njimi barantajo], a sedaj so se lotili najvažnejšega zakona. Obravnavajo postavo zoper oderuhe. Ž njo dobi liberalno-judovski kapital prvo uže neizmerno potrebno zagrajo. Za oderuško postavo pridejo še druge na vrsto. V 4 letih, ako Bog da in sreča junaška, je Avstrija prerojena! Ohranimo toraj radi svoje zaupanje tem poslanecem, pri nas g. Hermanu, dr. Vošnjaku in baronu Goedelnu. Za nasprotno rogovilstvo: Schmidererjev, Dühatschev, Wretzelnov, Sorschaggov itd. pa ne damo niti piškavega oreha! Zaupanja pa imamo tem več, ker je minister grof Taaffe sam v državnem zboru na vprašanje grofa Hohenwartha izvrstno razložil, kako hoče kmetskemu ljudstvu pomagati!

Gospodarske stvari.

Smejo li dačni eksekutorji posestniku vse zarubiti?

Vsled pametnih volitev predlanskih vrgli smo nemške liberalce v manjšino in se znebili tudi finančnega ministra, liberalca g. barona Depretisa. Cesar se pa nismo znebili, to so dačni eksekutorji, katere nam je bil g. baron Depretis kot liberalno zapuščino zapustil. Pregovor veli: nove metlje čisto pometajo. Tega nas skušnje učijo. Isto tako nahajamo tudi nove urade, da so neznano marljivi, natančni. Pogosto še več storijo v svojej uradbenej gorečnosti, nego je postavno dopuščeno. Nekaj takšnega si moremo vsakako misliti pri dosedanjem postopanju dačnih eksekutorjev. Niso več redke prikazni, ko dačni eksekutor ubogemu zemljiščnemu posestniku zarubi in proda slednje kravče, slednji plug, najpotrebnejše orodje, brez katerega mu ni mogoče zemljo obdelovati. Krivice v tej reči vzbudile so pozornost celó centralnega odbora kmetijske družbe štajerske. Ta je napravil brž posebno vlogo pri c. k. finančnej direkciji v Gradci proseč: naj se zabrani zavoljo dolžne dače posilno prodavanje živine in orodja, katero je za obdelovanje zemljišč potrebno. Na to je odgovorila c. k. finančna direkcija štajerska, da veljajo dačnim eksekutorjem natančni zaukazi, katerih se imajo držati. Prepovedano jim je rubiti zavoljo dolžne dače: 1) dačnemu dolžniku in njegovej obitelji po njenem stanu neobhodno potrebne postelje, oblačila, perilo, kakor tudi postelje za družino, in za gospodarjenje potrebne pohišne in kuhinjske reči; 2) obrtnikom ne smejo rubiti za obrtovanje potrebnega orodja; 3) zemljiščnim posestnikom ne smejo prodati predmetov, ki vkup storijo tako imenovani „fundus instructus“ ali potrebnosti gospodarstva, in sploh kar je k obdelovanju zemljišča brezpogojno potrebno.

Ta izjava visoke deželne finančne direkcije utegne marsikomu biti všeč. Opozorujemo toraj slavno občestvo na njo. Kedar se tedaj komu zdi, da mu dačni eksekutor krivico dela in rubi reči, katerih bi ne smel, naj stopi po župana. Ta ima v takih slučajih dolžnost in pravico zoper nepostavno ravnanje dačnih eksekutorjev pritožbo vložiti pri višjih oblastvih.

Ne pozabimo, da nam je v deželi trtna uš.

III. Iz tega, kar smo do sedaj razložili o raznih plemenih trtni uši in o tem, kako se množi in živi, lahko sklepamo, kako nevaren da je ta mrčes našemu vinogradarstvu. Zatoraj bo sedaj glavno vprašanje, po katerih znamenjih in prikaznih zamoremo spoznati, da imamo v svojem vinogradu trtno uš?

Dokler je le posamezen trs napaden od trtni uši, je to v prvem letu in na zunanjih delih trsov le malo ali celó nič spoznati. In ravno zavoljo tega je ta mrčes toliko nevaren. Kajti v vsakem vinogradu je nekaj trsov, ki poleg drugih

v rasti zaostajajo, pred časom žolto listje dobijo, malo rodijo, pa vendar temu ni kriva trtna uš; tudi nihče radi tega ne gre trsom koreninja pregledovat. Dobro tudi znamo, da zamore takšnih prikaznij na trsu marsikaj zakriviti: izpita zemlja, velika in dolga moča ali suša, preglbokali ali preplitvi nasad; slabo vzrahljano dno, plesnjivec, slana, uime. Iz navedenih vzrokov nastanejo na trsu prikazni, ki so podobne onim, katere opazujemo, kedar je uš vinski trto napala. Le takrat zamoremo zanesljivo prepričati se, ali imamo v svojem vinogradu trtno uš ali ne, če smo poleti zunanje dele trsove, po zimi pa njegove korenine s povekšalnim steklom pregledali.

Takšno pregledovanje vinogradov dobro opravi zamore vsak vinogradar, vsak viničar, kateri je le jedenkrat trtno uš na trsu videl. Treba mu pa je, da si kupi povekšalno steklo. Potem mora iti gledat, kakšne ima trs najmlajše in najfnejše korenine itd. Mnogokrat zapazimo takoj z golim očesom neke čudne vozlaste oteklina, ki so po koreninicah nastale vsled vbada trtni uši. Kedar takšnih oteklina kaj zagledamo, smemo precej zanesljivo sklepati, da je trs ušiv, čeravno se nahajajo ušivi trsi tudi brez oteklina. Najleži po tem načinu pregledujemo trsove meseca julija, augusta in septembra, kedar so trtni uši na najzgornjih koreninicah. Se ve, da ni zadosti trsu pregledati jedno korenino ali korenino samo od jedne strani. Velikoveč treba je trs okolo in okolo okopati in vse korenine pregledati. Le tako je mogoče kaj zanesljivo resničnega reči.

Pogosto se zgodi, da sumljivi trs nima nobenih ušij, med tem ko so njegovi na videz zdravi sosedni polni tega mrčesa. Zatoraj je prav težko popolnem za gotovo izreči: ta ali ovi trs nima ušij, ako smo jeden del njegovih korenin bili pregledali. Prav nemogoče je pa o večjem številu trsov ali o celem vinogradu reči, da je brez trtnih ušij, ako smo posamezne trse, tu pa tam katerega, za pregledovanje izbrali in še morebiti pri teh le nekatere korenine preiskali. Tako imenovana uradna „pregledovanja“, na povedani način storjena, nimajo toraj nobene vrednosti, zlasti tam ne, kder je v okolici uže mnogo gnjezd trtni uši. Tukaj je omenjeno pregledovanje še prav nevarno, ker pregledovalci trtno uš lahko dalje zatepejo in jo spravijo v vinograde, kder nje še niso imeli. Kajti mnogo skušenj nam je uže pokazalo, da so pregledovalci trtno uš na obleki, z orodjem prenesli v takšne vinograde, ki so bili trtni uši še popolnem prosti.

Kder so trtni uši uže bolj kakor leta dni ugnjezdene, ondi zamore posestnik to zanesljivo spoznati; kajti napadeni trs žene v drugem in tretjem letu svoje ušivosti odviše kratke, slabotne mladike z revnimi listki, kateri so sključeni, zaviti, bolehave, ter kmalu žolti postanejo; kabernkov je malo, ki le nepopolno in revno v grozdice gredó,

sploh celi trs kaže, da mu nekaj brani živeti in rasti. No in toto nekaj so trtne uši na njegovih koreninah. V četrtem letu mu segnjijejo korenine popolnem, če se trs ni pregrobal ali če se mu ni dobro pognojilo. Naposled se ves trs posuši. Kakor umirajočega človeka, tako zapustijo tudi trtne uši trs poprej, kakor se popolnem posuši. Napadejo pa sosedne najbližnje trse. Zato vidimo, da se trtnih ušij gnjezda dalje širijo v okrogu. Izsesano trsovje uši zapuščajo in se dalje selijo na tisto, ki je še zdravo, da najdejo zadostne hrane, katere jim je na starem selu bilo zmanjkalo. Od starega gnjezda zapazimo kmalu bliže ali dalje novih ušnih gnjezd, kamor je merčes bil zatepen po krilatih ušéh. Tako se širi trtna uš iz prvega gnjezda vedno dalje in naposled ugonobi ves vinograd, cele vinske gorice pa še nimamo sredstva, s katerim bi mogoče bilo to zabraniti. Kedar preiskujemo vinograde zavoljo trtne uši, treba je najpoprej iti gledat nasadov z novim trsovjem, katere smo si bili od inod omislili, morebiti iz kraja, kder trtna uš razsaja. Kajti verjetno je, da smo s trsovjem vred tudi trtno uš dobili.

(Dalje prih.)

Nekoliko skušenj zastran kokoške reje.

II. Ako se kuretina večkrat z žveplenim prahom s pomočjo kake stare poprove pušice, kedar na raglicah v kurnjaku čepi, potrosi, ji to nadležen in kvarljiv mrčes prežene in odganja. Tudi gredi v kurnjakih v zmerni meri s petrolejem pomazati dobro pomaga zoper mrčes. Dve do tri kaplje ribje masti kokošim na hrbet kanjene vmorijo jim uši. Gnjezda se jim morajo večkrat prenoviti. Slama je za to najboljša, boljša od sena. Tabačno steblovje ali rebrovje spodaj noter v gnjezdo med slamo pomešano je izvrsten pomoček zoper zarejo mrčesja zlasti, kedar živali valé.

Ko začne ktera kokoš kvokati in če gospodarju ni do tega, da bi jo nasadil, se mora v kak kurnjak ali kobačo zapreti, da je od drugih kokoši ločena in da ne najde drugega prostora za gnjezdo ko trdi pod. Brž ji bode želja po valjenji minula.

Manj pa dobrih kokoši v posebnih prostorih in v primerni zdravi strežbi je bolj hasnovito in vrže več dobička ko pa velika tuma vse na tesen prostor zgnječene. Kokošim je treba zelene hrane. Po leti si jo same najdejo, po zimi jim pa more človek za njo skrbeti. Zrezana repa, kapusovo in zeljnato perje, kuruzne in pšenične pleve, kuruzna, oves, krušne drobtine in drugi kuhinjski odpadki, vse to kokošim prav dobro tekne, zlasti če se jim po parkrat v tednu hrana spreminjava. Kokoši, ki so tri leta stare, se morajo zaklati. Od tretjega leta jim jajčja nosljivost pojema, od leta do leta pešajo in bolehajo in slednjič tudi za mizo niso kaj prida.

Kanadaški oves je uže precej daleč po svetu znan; zrnje mu je veliko in težko. Najzanesljiveše seme prodava grof Henrik Attems, po 1 fl. 40 kr. kilo. Naslov se napravi: Gräflich Attems'sche Samencultur-Station in St. Peter bei Graz.

Sejmi na Štajerskem. 5. feb. sv. Peter pod sv. gorami, 6. febr. Gornji grad, 7. febr. Do brna, Vojnik, Lipnica.

Dopisi.

Iz Maribora. (Čitalnica — klopotec.)

Naša slovenska čitalnica v novih prostorih pri gosp. Greinerji v poštni ulici vedno napreduje. Število udov bo njej se skoraj podvojilo. Čitalničarji kaj radi zahajajo tje; na mizi leži mnogo listov, hiše so prostorne in vselej lepo snažne, gostilničar toči dobro pivo (ol) in vino; njegovo kuhinjo pa mnogi hvalijo. Odbor skrbi tudi prav marljivo za veselice. Posebno vrlo obnesla je se veselica zvečer 29. januarja. Prostorije bile so natlačene. Mnogo odličnih gospodov, gospa in gospodičen bilo je navzočih. Program za veselico sestavil je g. Vavroh ter gre njemu, potem g. Miklošiču in gg. dijakom vsa hvala za točno in častno njegovo izvršenje. Najprej je se zapela krepko in izvrstno „Staročeska“, potem „Pri zibelji“ dalje „Pizzicato polka“, zatem „Sred vasi“, koncert „Srčni glasovi“, muzikalični kvintet „G-dur“, pevski zbor „Kam?“ in „Slomšekova koračnica“. Slednji dve točki programovi ste tako dopali, da je trebalo ji ponavljati. Potem je pa bil živahen ples! Želimo si več tako veselih večerov v mariborski čitalnici, ki nam naj prospeva vedno bolj in bolj! — Mariborski „klopotec“ dobil je za dnjič na tem mestu preveč vetra. Skoraj bi ga bil na tla vrgel. Rep mu je pa itak odnesel in zato se ubogi „klopotec“ jako smešno vrti v „Eingesandt“ v šte. 13. preljubezujive mu „Marburger-Zeitung“. V eni sapi se kremži, da ni hotel Slovencev zasramovati, a ob enem se fantalinski reži, češ, da je „bombe“ poganjal med nje. Skušal je še par dovtipov namazati pa ga niso hoteli prav ubogati. Bržčas pisca radi pustnega časa preveč lasi bolijo, da celo v Dunaj na „Naschmarkt“ tarnja, kder je menda za svoje mladiče zibelje kupoval. Zaletava se v osobnosti. Toda s tem bo toliko opravil, kakor če bi napihnjena žaba hotela tretji gladke orehe!

H . . . .

Iz Ptujске okolice. (Novi načelnik šolskemu svetu) za šolo Ptujске okolice izvoljen je g. Tomaž Rebersak, priden gospodar, pošten narodnjak in sploh blag človek. On je posestnik, krčmar in zastopnik zavarovalnice „Slavije“ v Novej vesi. Ove volitve smo prav veseli in še posebno radi, da je se naš svet znebil načelnštva dr. Breznikovega. Ta mož se je kot predsednik čitalnice slovenske v Črnomelji na Kranjskem pisal Brezniku, a sedaj dr. Wressnigg. Sedaj je zagri-

zen nemčur in po sili Nemeč ter je skušal g. Ferka, učitelja mestne nemške šole, vrinoti kmetom za načelnika krajnemu šolskemu svetu. Tako bi ta „nemški kulturosec“ bil Slovincem v šoli za Ptujsko okolico nadzornik pa še načelnik šolskemu svetu. Toda spodletelo mu je. Še niti enega glasa ni dobil. Kmetje slovenski izvolili so Slovence, ki je uže mnogo doplačal in za šolo žrtvoval. Tako je prav. Šolsko poslopje v Krčevini je lepo, a tudi drago. Stalo nas je 30000 fl. Koliko bo za popravke treba, to bodem drugo krat poročal. No, farani mislimo, da ima ove potroške pobotati mož, ki je zidanje prevzel. Želeti pa je, da Slovenci povsod spodrinejo iz šolskih svetov nemčurje, kakoršen je g. Wressnigg.

Od sv. Paula pri Celji. (Velik pogreb) imeli smo pri nas dne 22. jan. t. l. Izročili smo materi zemlji telo našega velezaslužnega župnika in duhovnega pastirja č. g. Franca Feichtingerja. Pastirovali so pri nas 16 let. Sedaj so si šli po plačilo h Gospodu. Č. g. J. Bohinc, dekan v Brašlovcah, govorili so nam slovo, to pa tako genljivo, da so ljudem solze stopile v oči. Zbranih bilo je 12 duhovnikov in veliko ljudstva, ki je tako rajnemu pastirju očitno pokazalo svoje poštovanje, ljubezen in poslednjo čast s spremljanjem h grobu. Bog daj Slovincem mnogo takih gospodov duševnih pastirjev, naš rajni, blagi župnik pa naj počivajo v miru. Več faranov.

Od sv. Duha pri Lučanah. (Na meji slovenstva) se najbolje vidi, čuje in čuti, kako je Nemeč pravičen Slovincu! Dne 5. jan. t. l. bilo je zapisovanje ljudij v Lučanah. Zapisoval je tamošnji podučitelj, mož slovensčine vešč. Tudi č. g. župnik od sv. Duha pride k njemu. Takoj se ga lotita pisar R. in kramar K. rekoč: mi z Vami nismo zadovoljni, ker nam krstne listeke dopošiljate slovenski spisane, mi ne razumemo slovenski. Župnik reče: Vi si tukaj pri Slovincih kruh služite in dnes tudi Slovence zapisujete. A sedaj pravite, da slovenski ne znate! Vas prisrčno omilujem. Imeli bi vedeti cesarsko postavo, ki zahteva, da se uradniki nauče jezika, ki je v navadi tam, kder uradujejo. Slovincem se ni treba nemški učiti zavoljo uradnikov, krčmarjev itd. Jezen prekrhne besedo barusasti kramar: „hier ist ein deutsches Gemeindeamt“. V Arveži je c. k. sodnik, ki tudi nič ne zna slovenski, akoravno ima veliko opravka s Slovinci. Župnik: tem slabše za c. k. sodnika, kajti jaz bi ne prosil za službo, katerej radi neznanja jezika nebi bil kos; sicer pa slišim, da ima oni sodnik dobrih tolmačev. Na to odvrneta suhi pisar in barusasti kramar: „mi bodemo vse slovenske dopise pošiljali nazaj“. Le poskusite, reče župnik, jaz vaju bodem tožil, če treba celo pri ministerstvu na Dunaji. Sedaj sta oba poparjena. Samo pisar še pristavi, naj njemu za ljubo piše nemški. Župnik odvrne: za Slovence pišem slovenski, za Nemce nemški. V Lučanah ste $\frac{2}{3}$ prebivalstva slovenski, pri sv. Duhu je pa vse čisto

slovensko, niti enega Nemca tukaj ni, ki bi slovenski ne znal. Pri zapisovanji so pa Nemce delali. Domov gredoč vprašam kmeta, ki se je iz Nemškega bil na Slovensko priženil: no kako ste se dali zapisati? Kmet: „alles deutsch“. Župnik: žena, otroci, posli, delavci Vaši ne znajo nič nemški! Kmet: nič ne dene; vprašali so me, če znam nemški. Odgovorim, da znam, in takoj so zapisali „alles deutsch“.

Iz Crešnovske fare. (Sorschagg.) V zadnji številki „Slov. Gosp.“ je g. dopisnik iz Laporskih hribov prav rekel, naj bi kmetje sami slov. časnike brali, da bi resnico zvedeli in ne bili vkanjeni po lažeh liberalnih šuntarjev. In rekel je, naj bi kdo kaj iz Crešnovca pisal. Res je res, kako grdo nas lažiliberalci za norca imajo, pa tudi so kmetje nekteri še tako neumni, da takim spleparjem več verjamejo, kakor modrim in dobrohotečim možem. To pri nas kaj lahko vidimo. Nekteri so tako nespametni, da se na surovo besedo gada s kačjega gujzda vstrašijo, kakor mali otroci. Drugi pa so, ki za kúpico vina ali šnopsa prodajo svojo moštvo ali značaj. — Naš Sorschagg ali „pauhofarski Migle“ dela ali ravna z našimi Crešnovljani, kakor so menda turški paše delali v Bosniji s kristijani. Naj povem nekaj malega iz njegovega vladanja. Imeli smo pri farni cerkvi na Crešnovci dve kaj lepi lipi. Pod tema lipama se je marsikteri faran ohladil, opočinil in si pot s čela posušil, ko je k cerkvi prišel. Bile ste pravi kinč na sredi vesi, pa tudi jako koristni zoper ogenj, ker ste stale med cerkvijo in 3 s slamo kritimi poslopji. Človek bi mislil, to tudi posvetnemu človeku ni na poti, če tudi nima več vere, kakor štor. Pa našemu Sorschaggi so bile na poti in jih je posekal, ter ž njima gmajnski cigel žgal. Lipov les je strašno vroč. Kmet faran.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Nemški liberalci si močno želijo le vedno večjih mest z pomnoženim prebivalstvom. Pogosto za tega voljo pometaje z denarjem in nalagajo meščanom neznosljivih bremen. Skoraj vsako večjo mesto je uže zadolženo. Celovski mestni zastop je tudi dal napraviti „Ringstrasse“, transparentno uro, konjske mesnice itd. Vključ temu šteje Celovec v 10 letih samo 1285 ljudij več, namreč 18726 duš z vojaki vred. Veliko večji Celovec menda nikoli ne bo! Društvo kat. rokodelskih pomočnikov nabira za društveno hišo milodarov; do sedaj je nabralo 2883 fl. — Kanalsko dolino je lani zadela strahovita toča; ljudje trpijo hudo pomanjkanje; svitli cesar so siromakom darovali 1300 fl. Bog plati ter nam ohrani blagodušnega vladarja. Na celem svetu ni jednakega, ki bi ubogim toliko pomagal! Zastran knjižice: „Nadvojvoda Rudolf“ je c. k. vladni svetovalec in okrajni predstojnik Velikovski vprašal v Ljubljani in poizvedel, da jo g. Tomšič prelaga na slovenski jezik. Vsled tega je se slovenska knjižica z razpisom dne 22. januarja

t. l. šte. 64 priporočila krajnim šolskim svetom. Do sedaj oglasili so se samo 3 sveti, 2 za slovensko, 1 pa za nemško in slovensko izdajo ove knjžice!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajski nadškof kardinal Kučer je umrl 71 let star. Pogreba dne 31. jan. udeležili so se tudi svitli cesar in graški škof. Ranjki bil je Slovanom pravičnejši od prednika mu kardinala Rauscherja, v cerkvenih zadevah marljiv, v političnih pa je vlekel z nemškim liberalcem Schmerlingom! — Grof Taaffe pa tudi svitli cesar zaslišali so več kmetskih poslanstev zadevno gruntni davek. Obečali so pomoči, kolikor so v stanu; toda vselej so kmete pozorne storili na postavo in sklep centralne komisije, delo čistih liberalcev. Marsikteremu so se oči odprle. Zopet so se kmetje sami prepričali, da jim vsa nevolja dohaja od nemškega liberalizma. — V državnem zboru so se liberalci zopet malo skausali: prusak Schönerer je nasvetoval uvesti občno volilno pravico t. j. vsak državljani bi naj smel iti volit državnega poslanca, ker je vsak dolžen biti vojak; toda liberalci in jud Auspitz ga je hudo zdeloval, češ, da bi potem mestna „inteligenca“ t. j. omikani nemški liberalci, prišli v večno manjšino. Sicer pa večina državnega zbora nobenemu ni pritrčila, velikoveč utegne sprejeti nasvet Lienbacherjev, ki meri na premembo sedanjega volilnega reda. Sedaj smejo v mestih in na deželi iti voliti, ki plačujejo najmanj po 10 fl. direktne dače, zanaprej dobijo volilno pravico možje do 5 fl. direktne dače z dokladami vred. V mestnih skupinah se vrši volitev doma, da toraj ne bo treba Mozirčanom itd. hoditi v Celje, Ljutomerčanom in Središčanom v Ormož itd. Isti poslanec g. Lienbacher nasvetuje tudi polajšanje Sletnega šolanja, v bramborskem odboru pa pripravljajo znatnih polajšeb dijakom, bogoslovcem, poedinim sinom starih očetov in posestnikom dedičem. Sploh naši poslanci skušajo volilcem pomagati, kder in kedar je le mogoče. Primorski poslanci: Nabergoj, Vitezič, in Tonkli predložili so grofu Taaffeju spomenico o ravnopravnosti Slovencev z Italijani in Nemci. — Na Koroškem in dalje na Tirolskem in Švicarskem bil je večkrat potres. — Za deželnega maršala v Gališkem imenovan je dr. Ziblikijevič. — Magjari in Hrvati so se pogodili, da pošiljajo slednji po spojenji Krajine 40 poslancev v ogerski državni zbor, namesto dosedanjih 34. Teh bo ministru Tiszaju treba; kajti brez Hrvatov bi bil uže davno pal z ministerskega stola. Za Szege din nabralo je se 2,912,545. Za nesrečni Zagreb pa še ne 200000 fl. Blizu Varaždina je dal baron Rauch kmetom vse zarubiti. Prišlo je do tepeža, v katerem so žandarji 1 kmeta ubili. Volkov je letos izredno veliko; blizu Temešvara so mešnika raztrgali.

Vnanje države. Pruski luterani imajo večino v državnem zboru in so predlog poslanca Windhorsta, naj se katoliški mešniki ne kaznujejo več, če kateri sv. mešo odsluži ali sv. zakramente podeli, odločno zavrgli. „Kulturna borba“ traja naprej! Žalostno v dobi razupite svobode! — Ruska vlada pa resno misli na pomirjenje katoliških Poljakov; papež so baje uže carju predložili imenik novih škofov. S Kitajci so se Rusi na mirnem pogodili, a general Skobeljev prodira proti Mervu na meji Afganistanskej! — Grki razpostavijo vojsko do 20. februarja na turške meji. — Italijani ne prestando rovljejo zoper Avstrijo, francoske republike strabonja, jud Gambetta, jih podpihuje. — Angleška vojska bila je v južnej Afriki zopet tepena; palo je mnogo oficirjev in vojakov. Bogati Angleži se pogosto selijo v severno Ameriko in kupujejo zemljišča, velika kakor knježevine. — Zmagonosni Chilenci so voljni sklenoti mir, ako jim Peruvijanci odstopijo velik kos dežele, vojno brodovje in plačajo 700 milijonov vojne odškodnine.

Za poduk in kratek čas.

Neumni Janž.

III. Oče je imel tri sine. Najmlajši zdel se je ljudem najneumniši. Pravili so mu le: neumni Janž pa zelo po krivici. Nekega večerka rečejo oča: fantje, nicoj bo treba bedeti, drugače nam tatje pokradejo vse žito iz škednja. Fantje so voljni in prvo noč gre najstari sin v gumno ležat pa truden zaspi. Žita je drugo jutro precej zopet manjkalo. Drugo noč gre drugi sin bedet pa tudi zaspi in tatje odneso dokaj zrnja. Tretjo noč pride neumni Janž na vrsto. Ta vleze na desko, ki je bila nad gumnom, češ, ondi ga spanec ne premaga. Res bedi Janž zvesto do polnoči. Sedaj se pa odpró vrata na stežaj, na gumno stopi silen orjak. Z rame visi velikansk žakelj. V tega brž nagrabi zrnja in odide. Janž skoči z deske in dirja za njim. Prideta v velik gozd. Orjak obstoji in udari s palico trikrat ob tla. Zdajci pokne zemlja. Prikaže se globoka jama. Orjak vleze v jamo pa tudi Janž smakne za njim. Nekaj časa tavata tako naprej. Naenkrat sta na prostornej trati pred dvema hišama. Ena je velika, druga pa majhna. Janž pritisne hitro v veliko hišo in se dobro skrrije v kot. Orjak pa koraka z žakljem v majhno hišo in premine v njej. Črez nekaj časa se upa Janž iz svojega kota, gre pred majhno hišo in luka skoz okno v njo. Tam ugleda 6 čudovito lepih konj. Orjak stoji med njimi ter jim zrnja polaga v jasli. Kmalu zapusti orjak konje in odide v veliko hišo. Janž pa za njim, se vé, tako, da ga strašni mož ni mogel videti. Sedaj vidi, kako je orjak vstopil v veliko sobano. Kraj stene v kotu je silno velika postelja. Orjak se precej razspravi in v njo vleže. Janž si misli: dobro, le bodi v postelji, ko enkrat zaspiš, odrežem ti glavo. Res,

orjak je bil utrujen. Kmalu prav trdno zaspi in tako hrli, da šipe trepetajo. Janž stopi po prstih k postelji, vzame s stene orjakov meč, ga zavihiti in zamahne ž njim tako krepko, da zdajci glava odleti. Silni orjak je mrtev. Sedaj vzame Janž orjakovo palico, udari trikrat ž njo ob tla, in čudo, hipoma je zopet sred velikega gozda. Janž gre vesel domov. Od tiste dobe ni prišel nihče več očetu žita krast.

Nekaj časa potem raznese se po deželi novica, da je krilati lev (strašna pošast, pol orla, pol leva) kralju vropal hčerko ter jo zaprl v svoj grad, kder jo zmaji varujejo. Povedalo še se je, da stoji grad na visoki strmini, ki je z glaževnatimi ploščami obdevan. Od daleč je grad videti, kakor da bi bil iz stekla pozidan. Nihče ne more na vrh priti. Vsakemu se spodrsne in potem pribru-mejo zmaji in ga razstrgajo. Ob znožji hriba trohni toraj vse polno mrtvecev. To poizvé tudi naš Janž. Pogumen, kakor je bil, sklene poskusiti, ali mu je sreča kaj mila ali ne; kajti kralj je obečal hčerko dati za ženo tistemu, kateri mu jo reši in srečno pripelje na kraljevi dvor. Janž poišče najpoprej orjakovo palico. Ko jo najde, udari ž njo trikrat ob tla in glej, zdajci je na podzemeljskej trati pred veliko in malo hišo. Takoj odveže konja v hlevu in ga lepo obsedla. Potem gre v veliko hišo in se oroža z orjakovim orožjem. Izstopivši zajaše konja in podirja ž njim pred stekleni grad. Janžev konj je ostro podkovan. Zato stopa brez vsake težave naprej po steklenem hribu. Ko Janž dospe do steklenega grada, zapazi krilatega leva, a zraven njega strašnega zmaja, ki ogenj iz sebe bljuva. Brž ko strašne zveri Janža ugledate, tudi srdito nad njega planite. Toda Janžu ne more nobena do živega. Brani ga orjakov oklep. Solnce še ne kaže na poludne, ko se krilati lev in njegov zmaj zvrneta na tla mrtva. Sedaj se odprejo dveri in iz velike dvorane stopi kraljičina, bela ko sneg in rudeča ko kri. Neizmerno vesela hiti rešitelju nasproti in mu sramežljivo poljubi junaško roko. Kdo popiše veselje Janževo? Kakor južni vetrič nježni listek pobere Janž kraljičino in posadivši jo pred sebe na brzega konja poleti ž njo pred kraljevi dvor. Tukaj je radostno sprejet. Še tisti den je veselo gostovanje. Drugi den pa da hvaležni kralj zeta proglasiti sebi za naslednika.

Tako je dokončala gladkolasa Micika svojo veselo pripovedko o neumnem, a naposled vendar presrečnem Janži. Pa ne samo neumnemu Janžu je se dobro godilo. Tudi v Rotnikovej hiši imajo letošnji pust prav veselo gostovanje. Staršo hčerko, okroglolico Lizo snubil je Vrazov Jaka, srednjo bistrooko Juliko dobil je Mrakov „Tonč“, a gladkolasa Micika čaka pri očetu in materi na posestvo in na drugi pust!

Smešničar 5. Profesor zapové dijaku, naj mu nariše mlin s vsemi njegovimi znotranjimi stroji. Dijak premišljuje, kako bi mu to mogoče bilo. Naposled nariše mlin po zunanji obliki, tudi okna.

Ko profesor pride, mu reče: zakaj ni tako narisal, kako mu je bil zapovedal? Dijak odgovori: vse je storjeno tako, kakor ste zapovedali, le skoz okno pogledjte! Dijak je dobil prvi red.

R. Rižnar.

Razne stvari.

(*Za nesrečne Zagrebčane*) odposlali smo zopet 165 fl. vkup 508 fl. 49 kr. V isti namen darovali so narodnjaki sv. Lovrenčki v Slov. goricah 7 fl. č. g. Luka Jeriša, župnik 5 fl. Bog plati.

(*Škof v Sarajevu*) imenovan bo učeni profesor na kr. vseučilišči v Zagrebu, dr. Jos. Stadler. Njegova knjiga: *theologia fundamentalis*, ki je lani v Zagrebu izšla, je hvale vredna, le škoda, da zdaj brž ko ne ostane nepopolna, sicer pa čestitam tamošnjim katoliškim prebivalcem.

(*Kat. pol. društvu v Celji*) darovali so preč. g. Anton Žuža, častni korar v Laškem trgu 3 fl. Gosp. Elsbacher, trgovec v Laškem trgu 2 fl. G. A. Ševšek, posestnik na Šmiklavškem hribu 5 fl. L. Kadivnik, v Celji 4 fl. Vlč. g. Jožef Matoh, župnik v Galiciji, 2 fl. Bog plati.

(*Mariborski dijaki*) napravijo z dovoljenjem ravnateljevim dne 5. svečana ob 8. uri zvečer svečanost Vodniku v spomin.

(*Hranilna in posojilna zadruga*) občnega društva avstrijskih uradnikov v Mariboru ima 26555 fl. premoženja. Deležnikov je 147.

(*Advokatov*) imeli smo lani na Štajerskem 158. Na slovenskem Štajeru 36, med temi 15 vrlih narodnjakov, drugi so pa zvečinoma hudi nemčurji. Prvaki tem so dr. Duchatsch v Mariboru, dr. Wressnigg v Ptuji in dr. Glantschnigg v Celji. Gradec šteje 70 advokatov, Maribor 11, Ptuj in Celje vsak 6.

(*Varaždinski župan*) g. Pust je konečno obsojen bil v Zagrebu na 7 let v ječo radi goljufije pri mestnej hranilnici. Njegova supruga Jožefina pa je bila nekriva spoznana.

(*Celih 83 let v norišnici*) bil je nek Francoz, ki je te dni umrl 103 leta star. Zdelo se mu je, da je iz steklovine (glaževine). Da bi se torej mu nebí kaj zlomilo, ni hotel nikamor stopiti pa tudi besedice spregovoriti ne; 83 let je molčal.

(*Gasilnemu društvu v Šmariji*) darovali so svitli cesar 200 fl. Vsa gotovina znaša 900 fl.

(*Pisker kropja v lice vlila*) je v svojej jezi žena Jera Čehova svojemu moževi dne 8. nov. p. l. Zavoljo tega mora iti 4 mesece sedet v težko ječo.

(*Sneg poganjali*) so nekšni paglavci v Mariboru na vpreženega konja. Ta se zastraši in uide proti Dravskemu mostu, treši ob g. Lukardijev hram tako, da hlapca rani in zraven sedečega bolnišnici namenjenega drugega hlapca iz Ruš z voza vrže ob steno. Drugi den je ta umrl.

(*Zmrznil*) je posestnik Jurij Osep v Solčavi na poti od sv. Duha domov, in posestnik Jakob

Verdinek v Kostriivnici, ko je drva vozil v št. Jurij. Pojdoč se je „šnopsa“ napil tako, da sta ga vprežena vola z voza zgubila. Pal je v sneg in zmrznil.

(Na ginah) v Mariboru predzadnji teden umrlo je 6 otrok.

(Za novo mariborsko gimnazijo) prostora iščejo komisarji: dr. Reiser, Geupert, Gutscher, inšpektor Zindler, inženirja Neupauer in Schmit.

(Premogove jame predal) je vitez plem. Dra-sche v Jurkloštru, Hudej jami, Breznu in Reichen-burgu. Kupec je veliki obrtnik J. Geistel na Českem.

(Pereči ogenj) pokončava svinje v Slov. graškem okraji.

(Tolovaji napali) so med Kalšami in gornjo Polskavo posestnika J. Pristovnika in mu vropali 44 fl. 50 kr.

(Sodnijska preiskava) zaradi goljufije ustavljen je, v katero so bili se zapeli: Jož. Porta, Janez Vollmajer in Jož. Kraner v Selnici pri Dravi.

(Tatje vlomili) so pri Jan. Sernecki v Slov. Bistrici in odnesli 220 funtov špeha, 41 klobas, 1 krače in 3 hlebe pšeničeka.

(Sotličanje) prosijo odbor za stavljenje železnice Poličane-Slatinske, naj bi se železnica nategnila do Podčetrčka.

(V posilnej dražbi prodali) so lani v Konjicah 78, v Šmariji pa čez 100 posestev.

(Ponarejevalca bankovcev) Antona Zaspana bivšega posestnika v Malih Rodnjah in njegovega sina Janeza so zasačili in po žandarjih odgnali v Celje.

(Odborova seja družbe duhovnikov) se bode obhajala 15. t. m. ob 10. predpoldnem v kn. škof. pisarnici. Dnevni red: potrjenje računa lanskega leta in rešenje prošenj za podporo, ki se bodo do tistega dne vložile. Častite gg. odbornike k seji uljudno vabi predstojništvo.

(G. Goethe) ravnatelj vinorejske šole v Mariboru izda kmalu svojo poljudno knjižico o trtni uši preloženo na slovenski jezik. Knjižici pridjani ste 2 tablici z barvanimi podobami.

(G. dr. Mullé) je v seji mariborske kmetijske podružnice rekel, „da se proti postavno sklenjeni gruntni dači ne da sedaj nič storiti, pač pa ko bode obrok za reklamacije razpisan. No, in v ta namen bi okrajni zastopi naj izdali kratek tiskan poduk“. Dobro, vendar za Slovence slovenski!

(Spremembe v Lavantinskejši škofiji.) Č. g. Jožef Hrzič postal je stolni in mestni vikarij, beneficijar sv. Mihaela in zakristijski ravnatelj, č. g. Anton Lacko pa I. stolni in mestni kaplan v Mariboru. Č. g. Jakob Krušič pride za namestnika v š. Andrej pri Polzeli; č. g. Iv. Prešern za kaplana v Sevnico in č. g. Jož. Dekort za II. kaplana v Bistrico. Druga kaplanija v Vojniku ostane začasno izpraznjena. — Umrli je č. g. Ivan Rajšp, deficient, star 74 let.

(Za družbo duhovnikov) sta vplačala č. gg. Dr. M. Napotnik 11 fl. in M. Plešnik 1 fl.

(Dražbe.) 10. febr. Jožef Obran pri sv. Tomaži 2601 fl. 11. febr. Treza Lesjak v Radvanji 6476 fl. Jož. Šterbucelj v Presečnem 355 fl. Jož. Fuchs 2480 fl. pri sv. Lenartu, Franc Omerzu v Križnem 579 fl. Fr. Galuf v Višenci 625 fl.

Listnica uredništva: Dopisi iz Ptuja, od Marije snežne, Slatine, gornje Pesnice, od Šmartna pri Slov. Gradci prihodnjič.

Loterijne številke:

V Gradci 29. januarja 1881: 51, 28, 77, 81, 56.
Na Dunaji „ 32, 85, 4, 58, 84.
Prihodnje srečkanje: 5. februarja 1881.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 72 85 — Srebrna renta 73 85 — Zlata rente 88 45 — Akcije narodne banke 820 — — Kreditne akcija 283. — 20 Napoleon 9 37 — Ces. kr. cekini 5 55 —

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	8	50	6	50	5	20	3	30	5	30	5	60	5	50
Ptuj	8	10	6	50	4	50	3	—	4	80	4	80	4	90
Gradec	8	44	7	28	4	68	3	50	4	60	—	—	—	5 39
Colovec	8	—	6	55	4	20	2	—	5	20	—	—	—	—
Ljubljana . . .	9	—	6	20	4	20	2	60	5	60	4	20	5	90
Varaždin . . .	8	60	5	25	5	20	3	10	6	30	6	50	6	30
Dunaj } 100	12	34	10	92	10	—	6	40	6	22	8	85	—	20
Pešt } Klg.	12	—	10	—	5	30	6	—	5	—	4	65	5	—

2—3

V založbi tiskarne

Jan. Rakuševe v Celji

izišla je knjiga:

Das Bisthum und die Diocese Lavant

von Ignaz Orožen, Domherr.

III. Theil

Das Dekanat Frasslau.

Knjižica se dobi franko, če se dupošlje tiskarni 65 kr. Brez dupošiljatve velja knjižica 60 kr.

Velečestitim naročnikom naznanjam, da jim knjižico zamorem le na gori povedani način doposlati, ker lani mnogo izmed njih knjige „Das Dekanat Cilli“ ni hotelo sprejeti. Ove knjige imam še mnogo iztisov v zalogi. Cena je 1 fl. 50 kr.

Štv. 403.

Natečaj.

Ces. kralj. okrajna sodnija gornje-radgonska naznanja:

Vsled prošnje izvršitelja oporoke g. Karola Klaus-a določi se za prostovoljno dražbo premakljivih, v zapuščino dne 16. prosinca 1881 v Kapelah pri Radgoni umrlega č. g. Martina Rubin-a, spadajočih, ne legiranih na 359 fl. 83 kr. cenjenih rečij, kot: nekoliko srebrnine, knjig, pohištva in orodja, ene krave, 3 svinj, zatem 27 komadov vinskih sodov itd. itd. 7. den svečana 1881 in sledeči dnevi, to pa posebej za vinske sode 8. den svečana 1881, vsaki den od 9—12 in 2—5 ure v župnijskem stanovanji v Kapelah in oziroma v viničariji v Okoslavcih šte. 24 pod temi "uvjeti, da se imajo zdražbane reči takoj plačati in odstraniti.

Inventar leži na pogled pri tukajšnji sodnji in pa pri g. izvršitelji oporoke Karolu Klausu v gornji Radgoni.

Gornja Radgona dne 30. prosinca 1881.

Za ces. kralj. sodnika:

Novak.

Kupijo se pitani purani in pure. Plačujejo se prvi od 2 fl. 50 kr. do 4 fl., druge od 1 fl. 50 kr. do 2 fl. 80 kr. Kapuni pa od 3 fl. do 4 fl. par. Kupec je

Jožef Robič,

v g. Cizerlovej hiši v sv. Magdalenskem predmestju
2—2 hiš. šte. 5. v **Mariboru.**

2—3

Priporočba

Slavnim cerkvenim predstojništvom se priporoča prav lep, čisto nov in bogato s čistim zlatom pozlačen **tabernakelj**, posebno pripravljen za kakšen veliki altar, je 1 m. 80 cm. visok, 2 m. širok in 50 cm. globok s klečečimi kerubini ob straneh. Če kdo želi, mu dopošljem obrazec tabernakeljna brezplačno. Tudi se priporočam za pozlačenje altarjev, okvirov itd.

Imam na dalje lepe slike, iz slovanske zgodovine, popisane v 51. šte. „Slov. Gospodarja“.

- 1) Prihod sv. Cirila in Metoda v Velehrad,
- 2) Svatopluk se posvetuje z Borivojem in drugimi slovanskimi knezi,
- 3) Svatopluk, kralj velike Moravije premaga Franke in
- 4) predstavlja Otokarja I. českega kralja in Vladislava III, grofa Moravskega, v sredi med njima se vidi lepa bazilika na Velehradu.

Prva navedenih slik stane brez okvira 1 gld. 50 kr., druga in tretja po 1 gld. 30 kr., četrta 50 kr. — Z okvirom in lakirana pa prva 3 gld. 20 kr., druga in tretja po 2 gld. 70 kr., četrta 1 gld. 20 kr. — S šipo in okvirom pa prva 3 gld. 80 kr., druga in tretja po 3 gld. 20 kr., četrta 1 gld. 50 kr.

Tudi se lepo izdelana slika „oče naš“ po 80 kr. brez okvira, 1 gld. 95 kr. z okvirom in šipo dobi. Podobe te vrste so 60 cm. visoke, 46 cm. široke. Dobivajo se lahko po pošti.

Franjo Krašovic,

pozlatar v **Celji** gosposke ulice št. 119.

Po ceni.

rokotvornim in novonošnjim blagom, ter zaloga

Po ceni.

Trgovina se suknom, vsakdanjim,

4—5

G. SCHMIDL in družnik v CELJI

priporočata **po najnižjih cenah** svojo vsaki čas bogato in skrbno izbrano zalogo

bombažaste (pavolate) in volnate hlačevine, raznobarvnega novonošnega sukna, za moško obleko, tiskane bombaževine (pavolate tkanine) ter mnogovrstne volnate in svilnate tkanine, za žensko obleko, bombažastega, na pol in čisto lanenega platna v vsaki zaželjeni širokosti, za telesno, namizno in posteljno rabo, volnatih zimskih rut, ter svilnatih, volnatih in bombažastih robecev, razne tkanine za podvleko (futer) iz volne pletenega, in vsakovrstnega drobnega blaga na drobno in debelo.

 Ako se pismeno želja izrazi, in proti vračanju, dopošiljajo se od vsake vrste blaga vzorci in spiski cen.

 Naročila se dobro in nemudoma izvrše.

Šivalni stroji se prodajajo po **gld. 5** in **gld. 10**, cenejše ko dosedaj, proti takojšnji plači, ali vloženju zadatja, na mesečne obroke po **gld. 5**.

Po ceni.

Štv. 38 ogel glavnega trga „**pri škofu**“ ogel poštnih ulic št. 38.

Po ceni.